

Joanna Mucha

Interes publiczny w procesie cywilnym

Streszczenie

Postępowanie cywilne, zwłaszcza zaś postępowanie procesowe z istoty służy realizacji indywidualnych (prywatnych) interesów podmiotów prawa prywatnego. Nie oznacza to jednak, że interes określany jako publiczny czy społeczny nie jest obecny w procesie wszczętym i toczącym się przed sądem cywilnym. W zależności od rodzaju stosunku prawnego, na podstawie którego wynikł spór będący przedmiotem rozpoznania i rozstrzygnięcia sądu interes ten jest wprowadzony do procesu z różnym natężeniem. W najszerszym zakresie występuje w sprawach wynikających ze stosunków o szczególnym znaczeniu społecznym, jak stosunki małżeńsko - rodzinne czy stosunki pracy. W tych przypadkach właśnie z uwagi na społeczną doniosłość spornych stosunków prawnych podlega on ochronie na równi z interesem indywidualnym stron postępowania. Wtedy też może stanowić wyłączny przedmiot ochrony w procesie, a środkiem dochodzenia tej ochrony jest powództwo prokuratora i innych podmiotów, którym przepisy kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw przyznają uprawnienia, jakimi dysponuje prokurator w postępowaniu cywilnym, wytaczane nie na rzecz określonych osób, lecz właśnie dla ochrony interesu społecznego. W sytuacjach zaś, w których przedmiotem procesu jest spór pomiędzy określonymi podmiotami, ochrona interesu publicznego jest skutkiem ochrony udzielonej przez sąd prawom podmiotowym stron. Zapewnienie zgodności sytuacji faktycznych z prawem służy bowiem w państwie prawa w istocie całemu społeczeństwu, a zatem realizuje również interes publiczny. Ale interes publiczny występuje w procesie nie tylko jako przedmiot ochrony. Szczególnym przejawem jego występowania w procesie jest także utrzymanie składu ławniczego sądu oraz wprowadzenie rozszerzonej prawomocności wyroków w tych sprawach, gdzie interes ujawnia się w sposób najbardziej wyraźny z uwagi na społeczne znaczenie będących przedmiotem postępowania stosunków prawnych.

Słowa kluczowe: interes publiczny, proces cywilny, sąd.